

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

AZ „EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR“ ÉS A „SÁROSMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET“ KÖZLÖNYE.

Szerkesztői iroda:

Megyeház.

Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadóhivatal:

Az EPERJESI NÉPBANK helyiségeiben, főutca 2-ik sz. a.

Megjelen: minden vasárnap.

Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:

Egy évre	5 frt — kr.
Félévre	2 „ 50 „
Negyedévre	1 „ 25 „

Hirdetési díj:

háromhasabos petit sor egyszeri hirdetés 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 krajczár.

Nyilttér minden sor 10 kr.

A modern pessimismus.

II.

A pessimismus nyilatkozhatik egyénileg és társadalmilag.

Az egyéni pessimismusként pszichológiai alapja van. Szüli a kétkedés, táplálja a tagadás s föntartja a bölcseleti nihilizmus. Az egyéni pessimismus nincs kötve valamely korszakhoz . . . az időtől függetlenül, minden korban nyilatkozik társadalmi, morális és politikai téren egyiránt.

A társadalmi csak korszakonként nyilatkozik. Előhírnöke a nagy politikai, socialis és morális forradalmaknak. Megújul a világtörténelemben mindannyiszor, valahányszor a politikai, a szociális és morális alapelvek iránt a hit és meggyőződés ingadozik.

Korunkban nemcsak egyénileg, hanem társadalmilag is nyilatkozik.

Vajjon mi ennek az oka?

Nordau Miksa, ki a „Konventionelle Lügen der Menschheit“ című nagy feltűnést keltett művében a modern társadalmat éles bírálat alá veszi, s kinek kritikai eszmemenetét mult cikkünkben dióhéjba szorítva adtuk, e kérdést így teszi fel:

Mily okra vezethető vissza a kulturember ezen türeltlen lelkiállapota? Miből magyarázandó meg azon jeleség, mikép épen korunkban, midőn még a legszegényebb előtt is tárva-nyitva állnak a szellemi és anyagi élvezetek oly nemei is, melyek azelőtt még a fejedelmek által sem voltak megszereshetők, hogy épen nálunk nyer — terjedelm és mélységre egyiránt — ezen példátlan lehagoltság és elkeseredés?

Válasza a következő:

Ennek oka ugyanaz, a mely a késő rómaiak előtt elviselhetlen tette az életet: t. i. ama ellentét, mely egyfelől világnézetünk, másfelől pedig egyéni, társadalmi és polgári életünk formái között fennáll. Minden cselekedetünk ellenkezik meggyőződésünkkel. Áthidalatlan ür tátong ideáljaink és a statusquo között.

Kihirdettük az egyenlőség és szabadságot a politikai téren, az anyagi függetlenséget, a társadalmi és a szellemi önállóságot a morális téren. Szakítva a multtal, új világnézetet jelöltünk ki.

S e világnézettel kénytelenek vagyunk egy oly kulturában élni, mely — Nordau szavai szerint — készséggel megengedi azt, hogy egy ember

pusztán a születés esélye következtében legszelebb körü hatalmat gyakorol millió hozzá hasonló s igen sok esetben helyesebben organizált embertársai felett; megengedik azt, hogy egy ember, ki értelemnélküli szavakat elmond s czélnélküli mozdulatokat tesz, egy természetfölötti hatalomnak látható megtestesülésként tiszteltetik; belenyugszunk abba, hogy egy leány bizonyos társadalmi viszonyok között nem lehet neje az erőteljes, egészséges, virágzó individuumnak, hanem igenis lehet egy csúnyáé, gyengeé, elcsenevezetté csak azért, mert amaz egy ugynevezett alacsony s ez pedig vele egyenrangú osztályhoz tartozik; nézzük azt, hogy az egészséges és erős munkás éhezik, ellenben a beteges és tehetetlen semmittevő pazar bőségben úszik, — bőségben, melyet sok esetben élvezni is képtelen. Mi, kik azt hisszük, hogy minden egyes különbség nélkül ugyanazon organikus törvényeknek köszöni életét, a politikai, a társadalmi és morális téren konvencionális gauklerséget üzünk. Mi, kik létérti küzdelmünkben fenn hirdetjük a jog és erkölcs követendő uralmát, naponként törvényeket alkotunk, melyek az erőket és képességeket absolute korlátozzák.

Igy van aztán egész életünk az elmúlt időkből áthozott oly előfeltételekre bázisozva, melyek modern felfogásunkkal lépten-nyomon összetűznek. Polgári létünk formája és tartalma élesen ellenkezik egymással. Minden szó, melyet mondunk, minden tett, melyet megcselekszünk, hazugság avval szemben, a mit lelkünk érez. Önmagunkkal paródiát játszunk, akár a komédiában s még nem is nevetünk; mert az egy oly komédia, mely megszokottsága daczára, esendős örömeiben s a felébredt öntudat pillanatában megvetést támaszt önmagunk és a világ ellen. Száz és száz alkalomnál ünneplés arczal és nagyképi komolysággal oly jelmezben járunk, a mely előttünk — a bohóc kosztümje; külsőleg tiszteletet tettetünk személyek és intézmények iránt, melyek lelkünk mélyében abszurdumnak tünnek fel, s gyáván ragaszkodunk a konvencionálissághoz, daczára annak, hogy érezzük azoknak jogosulatlanságát.

Természetes, hogy a meglévő formák és a meggyőződés közötti ezen örökös konfliktusnak csak tragikus hatása lehet az individuumra. Clownnak tünik fel az ember önmaga előtt, ki saját bohózkodásaitól undorral elfordul és elszomorodik.

Röviden, azon ellentét, mely kulturánk for-

mai és modern világnézetünk között fennáll, azon kényszer, hogy oly intézmények között kell élnünk, melyeket hazugságoknak tartunk — ez az oka a modern pessimismusként. Ez a mély szakadás, mely a kulturvilágon végig vonul s melyből a pessimismus leverő szelleme feltámad.

De ha e diszonancia létezik, — pedig tagadhatlan, hogy létezik — igaz-e, hogy minden remény csalfa, minden élvezet hazug, minden öröm semmis, minden eszmény ábránd, minden küzdelem hiábavaló sisifusi munka? Muló jelenség-e a pessimismus vagy pedig egyike azoknak az eszméknek, melyek a kort mozgatták? Korunk kizárólagos sajátja-e, avagy történeti virágproblema, melyet mi sem érezünk jobban, mint azelőtt érezték s mely más és más formában végig kíséri az emberiséget fenséges tragédiájában? Hanyatlásra, az erők lankadtságára mutat-e a pessimismus s igaza volna Danténak, hogy az emberiség kulturtörténelmének igazi jelszava: Lasciate ogni speranza?

Ügyvédek és közjegyzők.

A pécsi közjegyzői kamara emlékirata.

A közjegyzői törvény ismeretes novella-javaslatára országsszerte foglalkoztatja a jogászvilágot. Az eddig napvilágot látott felszólalások azonban jobbára a fontos kérdés felszínén maradtak.

Legutóbb a pécsi közjegyzői kamara dolgozott ki egy terjedelmes emlékiratot a képviselőházhoz. Az emlékirat nem követi a gramenke taphoz gyalogutját, hanem belevág a novellával összefüggő kérdések egész tömkelegébe s érveit a jogélet minden zónájáról összhordott becses tapasztalatokkal szereli föl. E tekintetben különösen a javaslat vitás 20. szakaszára tett megjegyzései érdemelnek kiváló figyelmet.

Az emlékirat azon meggyőződésének ad mindenekelőtt kifejezést, hogy a telekkönyvi jogokra vonatkozó okiratok szabályozása tisztán a törvényes kautellák kérdése, ennél tehát egyesek jobb megélhetésére tekintettel lenni nem szabad. Ha — ugymond, — a törvény a szükséges kautellákat mellőzve, megengedi, hogy a polgárok jogviszonyai rendezése körül összetalokodjanak olyanok is, a kiknek a törvény erre a képesítést meg nem adta, kiket e czélra nem rendelt; s kik ellen tehát, az avatatlanságuk vagy lelkiismeretlenségük által oko-

TÁRCZA.

Amerikai nagybátya.

Amerikai nagybátyák szabályszerűleg csak a regényekben, szindarabokban és a feltűnést kereső hírlapokban léteznek. De a valóságban is akad olykor elvétve egy-egy. Csakhogy ezek nagyon ritkák és többnyire megbízhatlanok. Eleveben különösen ritkán lehet őket látni, s ha igen, akkor nem igen sok köszönet van bennük, mert akkor nem igen sokak különbek a rendes, mindeonapi nagybátyáknál. Haza jönnek látogatába, de csak azért, hogy feleségeiknek és gyermekeiknek szülőföldjüket és régi hazájukat megmutassák, s ha hoznak is valami kis emléket a család tagjai számára, azok rendes emlékek értékénél alig bírnak többel. Nem hogy kincseket és gazdaságokat hoznának magukkal, hanem még szerencse, ha nem just keresni érkeznek.

Az igazi amerikai nagybátyák a halottak. A kiket senki sem ismer, a kire nem emlékezik senki, a kinek a létezéséről sem bir senki sejtélemmel. A kiktől csak a consulatusok és követéségek útján vagy hírlapokból értesül a család, melyeknek rokonsági ilyenkor egyszerre bujánhént kivirágzanak. A kik mint naplopók távoznak hazájukból, örökös nélkül haluak meg, s isten tudja hogyan szerzett milliókat hagynak hátra régi hazájukban élő rokonság számára. A kiket a boldog örökösöknek meg sem kell siratniok. A kiket nem gyászol meg senki. A hik ha szegényen toppannának egyszer haza, senki őket családtagként el nem fogadná. Ezek az igazi amerikai nagybátyák! Főnyerő számok oly sorsjátékokon, melyekre senki sem bir jeggyel.

Ilyen igazi amerikai nagybácsi volt Fodor Tamás, ki Budapesten született a század elején, s kiról a család második, sőt harmadik nemzedéke csak akkor nyert tudomást, s akkor is csak hírlapok útján, a midőn Cinezinnatiban elhalálozott, negydfél millió dollárt hagyva örökségül a családjabeli Fodorok számára.

A más két testvér számára is, szó sincs róla jókor érkezett az amerikai nagybácsi híre, de az ő számára mégis a legjobbkor érkezett. Mert neki családja is volt. Megvolt még a felesége, az ő jó hű felesége, a ki elkísérte őt a pinze lakásába is s volt gyermeke is, egy kedves gyönyörű leánya, a kinek jelenléte tünder palotává változtatta szemeiben a pinze nedves falait. Margitnak hívják s varró leány volt a Steiner & Comp. féle nagy divatkereskedésben.

Az amerikai nagybácsi haláláról érkezett hír egy varázsütésre megváltoztatta a családtagok állapotát. Antalból újra koresmárost csinált. A gazdája önként hívta fel, s jó formán reá erőszakolta, hogy üzlet társává legyen, s olyan szerződést kötött vele, mintha tényleg befizette volna az üzletben fekvő vagyon felét. Hogy megfelelő kamatot kötött ki e képzelt adóssággért, ugyan ki vehetné tőle rosz néven? Antal legalább nem vette, hanem ellenkezőleg nyíltan kijelentette akár hány tanu előtt, hogy a Papi mégis „a“ guter kerl!

Alig jelent meg a meglepő hír a lapokban, a Péterről is rögtön megemlékeztek, de nem azért ám, hogy mint használhatatlannak kiadják az utat, hanem azért, hogy egy torinról két forintra emeljék fel a napidíjját. Elég régen szolgál, bizony megérdemli, mondá tanácsosa, s ezt a pólármesterek is azonnal belátták.

De a legörvendesebb változást a Tamás családjában idézte elő.

Alig 3—4 nap mulva a nagy hír elterjedése után kiállit be a szegény szabóhoz? Senki sem más mint ifj. Steiner Emil úr a dúsgazdag Steiner urnak egyetlen fia, kinek üzletében Margit kisasszony varróleánykodott. Tamás alig mert hinni szeméinek s felesége azt sem tudta, hogy melyik székkel kínálja meg, vagy a kanapéra ültesse le, a mi tulajdonképen nem is volt. Hát még mikor megtudták, hogy mi járathat van. Mikor tudta, hogy atyja végre beleegyezett boldogságába, s megengedte, hogy a kedves Margit kisasszony kezét megkérhesse. Tamás s akkor már a család összes tagjai, homályosan ugyan, de mégis emlékezni kezdtek, hogy gyermek vagy csecsemő korában apjuktól, nagy bátyuktól vagy valamely vagy nényüktől halottak emlegettetni a jó Pali bácsit, a ki 23—24 éves korában hirtelen eltűnt a városból, soha legkisebb hirt sem hallott magáról s a kiról a papa vagy nagynéne soha sem volt kézs könyek nélkül beszélni.

Ennek az igazi amerikai nagybácsinak, a híre épen a legjobbkor érkezett a család számára, melyet rendkívül zilált viszonyok közt mondhatni elhullott állapotban talált.

Az Antal koresmáros lett volna, ha lett volna. De nem volt. Valaha volt, pepig nagy híri, de hát ő is nagyon szerette a bort, s a ki a bort nagyon szereti, az a legrosszabb életpályát választja ki magának ha koresmárossá lesz. Az ilyen legyen barát, legyen kántor, legyen uem bánom végre-hajtó, de ne legyen koresmáros, mert úgy jár mint Fodor Antal jart, vénségére saját volt fizető pinzeére kegyelem kenyerére szorul, a kinek az ajakára kréta vonást csinálnak, mikor a pinzébe küldik.

Péter díjok a városnál. Valaha az első fűszer és gyarmatáni kereskedő volt, most pedig az utolsó díjok, a kit még csak azért tartanak, mert mindig

zott sérelmek esetében, — fellépni igen nehezen képes.

Kétségtelen az, hogy telekkönyveink oly zavarban vannak, hogy e miatt különösen a kisbirtokos hitele érezhetőleg megingott, következésképp a birtokos elvisehető kamatra csak elvétve kap kölcsönt, ami a birtok értékének csökkenésére is visszahat. Általánosan ismert azon abnormis állapot, hogy nemely helyen a birtok felét nem a telekkönyvi tulajdonos birtokolja; de köztudomású az is, hogy főleg az értelmetlen nép körében mennyi visszavétel történik birtokjogainak átruházása körül s jésztó módon szaporodnak azon bűnügyek, melyek a felek tudatlanságát s jóhiszeműségét felhasználó roszlelkűség fondorlatainak megtorlására tetették, s néha sikertelenül, folyamatba.

Es honnan származnak e nem irigylendő, s vagyoni fejlődésünknek is nem csekély gátot vető állapotaink? Egyszerűen és kizárólag onnan, mert a telekkönyvi rendszabály behozatalával ennek minden irányban kellő végrehajtásáról nem gondoskodtak, ugyanígy, hogy e rendszabály tulajdonképpen nem is a tulajdon jogviszonyait kellő kitüntetésre és rendezésre, hanem ép ezek összezavarása s a tulajdonosok és birtokosok kárával, a hivatalság számára nyitott kereseti versenytér gyanánt látszott behozottuk.

Azonban vizsgáljuk, honnan származik e visszaélések túlnyomó legnagyobb része?

Első sorban az értelmetlenségből s a jogi viszonyok fejlődése körül való járatlanságból; — másodsorban a roszakarattól s másokat megrövidíteni való vágyból, bár ennek rovására mégis a csekélyebb szam róható.

Anyagi jólétünk fejlesztése körül a társadalom minden rétegében lázas tevékenységet észlelünk. E tevékenység új, nálunk azelőtt nem ismert gazdasági, forgalmi és kereskedelmi jogviszonyokat szülnek; a jogélet tehát fejlődik, tagul, a judikatura új és új körülményeket vesz figyelembe, mely jogviszonyoknak s ezek bíróságaink által mi módon való méltatásának ismerete a köteendő jogügyleteknél olyannyira szükséges, hogy e nélkül a felek érdekei minden egyes esetekben a sérülés veszélyének vannak kitéve.

Mindazoknak tehát, akik a jogviszonyok akár előleges, akár a bíróság közbejöttének igénybevételével, utólagos rendezésével és rendbehozatalával hivatásszerűen foglalkoznak, még az nem elég, hogy annak idején az előirt módon nyert ehhez való képességüket kimutassák és okmányokkal igazolják, hanem éppen a jogéletben számukra kijelölt kizárólagos hivatásuknál fogva szükséges, sőt meg is kívánatik tőlük, hogy a jogfejlődés e haladását s a judikatúrának ezzel lépést tartó térfoglalását folytonos és éber figyelemmel kísérjék. Ezt a kellő készlettség nélkül és csak mint mellékfoglalkozást üzni nem egyéb, mint a polgárok legszentebb érdekeivel való kezekajáték.

A mi pedig a roszakarattól származó érdeksértéseket illeti, ezek korrekciójára s megtorlására a szükséges intézkedések a törvény által előírva lévén, ezeknek pártatlansággal s kellő szigorral való végrehajtása szükséges.

A főnnebb említett kellekek pedig csupán és egyedül a közjegyzői és ügyvédi karban vannak meg, s a mondott célokra csak ezektől is követeltetnek; s a megtorló rendszabályok az őket illető törvényekbe fel is vetettek.

E két kar tanulta a törvényt, a czélből, hogy tudomány- s folytonosan azzal való foglalkozásával

elfelejtik neki felmondani. Pedig már 57 éves az istenadta. Valaha a legszebb leány volt a felesége Budapestén, a ki páholyba járt és fogatot tartott. De hát az csak valaha volt. S tán jobb lett volna, ha nem is lett volna, de ne feszegezzük a dolgot, már úgy is minden késő!

A 3-ik Fodor fiút, az utolsót az egyenes ágon Tamásnak nevezik. Szabómester volt teljes életében maig is az. De őt is megviselte az idők viharos járása, mely a legelőkelőbb polgári családokat sem szokta megkímélni. Huszonöt évvel ezelőtt még gróf Karolyi Zsorzsoknak és Keglevich Stefiknek szabta a legdrágább bolt a Kristóf-téren az övé volt. De kistegezték belőle, s épen oly pillanatban, a midőn már nem állott módjában másikat fogadnia. Akkor 25 segédje volt, most egy sincs. Egymaga dolgozik az Oriásuteza egy puczejében, eleinte nem akart hinni a füleinek, mikor aztán nem tehette tovább, hogy kételkedjék, azt mondta, hogy beszélt a leányával.

Beszélt is, s a beszélgetés eredménye az volt, hogy Margit kisasszony alig két hét múlva már ifj. Steiner ur felesége volt, s elfoglalta helyét azon üzlet trónusán, melynek — mint az öreg Steiner ur lakadalmi toasztjában magát udvariasan kifejezte — eddig is legszebb ékessége volt.

Időközben az alatt megtörténtek a szükséges lépések a követségeknél és consulataisoknál az örökségi ügy lebonyolítása érdekében.

De...de...de volt a dologban. A követség és a consulatusok mintegy felévi huzavona után pontosan leküldték ugyan a tett kiadások számláját, de egyszermind minden kétséget kizáró világossággal kijelentették, hogy Fodor Pál nevű milliommáról, a ki állítólag Cincinnatiában hunyt volna el, sem Cincinnatiában, sem általában az összes egyesült államokban mit sem tudnak. Boston ható-

a felek érdekeit a jogi téren képviselje, védelmezze s jogügyekben mint illetékes tanácsadó őket istápolja. A hivatlanoktól e tekintetben az állam mitsem követelhet, hibájuk ellen korrektívuma nincs s így minden ezek által elkövetett hiba, vagy bűnös cselekmény az államhatalomra hárul, mert betolásukat megengedte, vagy minősíthetetlen közönyt elnézte.

Mindezekből szoros logikai kényszerűséggel foly, hogy a telekkönyvi bejegyzések alapját képező okiratokat csak a közjegyzők és ügyvédek készíthetik, azon természetes korolláriummal, hogy az ügyvéd által készített okirat ezáltal is, nem, mint tanu, de ügyvédi minőségében ellenjegyeztessek.

Ha mégis akármilyen oknál fogva a felek ez okirataikat nem közjegyző vagy ügyvéd közbejöttével készítik, ez esetben a 20 § indokainál s az általunk főnnebb előadottaknál fogva, az aláírások közjegyzői hitelesítését okvetlenül szükségesnek tartjuk.

Miért is a 20. §. következő szövegezése volna megállapítandó:

„20. §. Telekkönyvi jogok szerzésének, megváltoztatásának, vagy megszüntetésének telekkönyvi bejegyzése s egyáltalán minden telekkönyvi feljegyzés a telekkönyvi hatóság által magánokirat alapján csak az esetben rendelhető el, ha e magánokirat közjegyző vagy gyakorló ügyvéd közbenjárásával készült s a közjegyző vagy ügyvéd által e minőségében ellenjegyezve, egyéb magánokiratok alapján csak akkor, ha ezen a felek névalírásainak; keresztvonásainak vagy kézjegyeinek valódisága közjegyzőileg bizonyítva van.“

Az emlékirat végül utal azon visszaélésekre, melyek némely árvaszéknél a nagyobb hagyatékok tárgyalásának vitelére nézve tapasztalhatók s azt sürgeti, hogy a hagyatékok tárgyalása a gyámhatóság által minden esetben a közjegyzőkre legyen bízandó.

A megyei magyarosító egylet.

E perjes april hó 7-én.

A márczius hó 24-én megtartott évi nagy közgyűlés után első igazgató választmányi ülését e hó 7-én tartotta a megyeház kis termében.

Bánó József érdemekben gazdag elnök üdvözölve a megjelent tagokat, az igazg. választmány az egylet évi jelentésének tárgyalásába fogott. A kinyomatott jelentés végigvizsgálásával az elnökség s a budapesti lapoknak való megküldésével a jegyzők: Agoston Károly és Hörk József bizattak meg. — Aztán jelenti az elnök, hogy a kultuszminiszter a múlt évben a somosi, kis-szebeni s berzevizezi óvodák számára 300 frtot s ez évben a sóvári, kis-szebeni, somosi és berzevizezi óvodák felállítására ujjlag 400 frtot utalványozott. A miniszter urnak ezért köszönetét feliratban fejezi ki az egylet.

Bánó György Zsálmányról jelenti, hogy Dukafalván anyagi erők hiányában egy magyar iskolát felállítani a Duka Tivadar által tett 500 frtnyi ajánlattal nem lehet, mivel ott összesen 20 ház lévén, a közoktatásügyi miniszter úr hathatós segélye nélkül sem lehet tenni. Erről Duka Tivadar — Londonban — értesítendőnek s a kultuszminiszter úr ez ügyben lehető segélynyújtásra felkérendőnek határozottatott. — Szentandrassy Lajos Kapronczát illető alapítványa tekintetében jelenti az elnök, hogy mivel nevezett alapító egy állami iskolának felállítására esetére is kész alapítványát átengedni s úgy eredeti alapítványán módosítani

sága előtt ugyan nem volt egészen ismeretlen a Fodor Pál név, de ez egy iszakos csavargóé volt, a ki az ottani szegények korházában halt el delirium tremensben. Képzeltetni a Fodor család keserves csalódásának fájdalmait. Már egészen bele éltek magukat abba az édes öntudatba, hogy milliommosok.

De valahogy mégis csak kiálltak és pedig annyival könnyebben, mert ez valami hátrányos változást nem idézett elő sorsukban, s a mi jót az első hír előidézett, azt nem semmisíthette meg. A világ kárörömmel kaczagott ugyan de ez volt minden. Margit kisasszony ifj. Steiner né maradt, a kit még idős Steiner úr is úgy megszerettek ez idő alatt, hogy bizony még millióért sem mondott volna le a részéről tapasztalt szeretetreméltó figyelemről és gyöngéd ápolásról.

Antalt sem vetköztethette ki koresmárosi méltóságából, mert a kontraktus kontraktus, melyet ugyancsak jogos ügyvéd készített. Még Pétert sem csapták el hivatalából. És pedig nem feledékenységéből, hanem restelkedésből. Oly nagylelkű igéreteket tett tanácsosainak, a miket akkor készpénzképp lehetett fogadni, hogy most pirultak volna világgá kergetni a szegény ördögöt.

Pedig ha ezért a tréfáért valaki büntetést érdemelne, ő érdemelne — mert...mert ő gondolta ki az egész amerikai nagybácsi históriát egy pajkos újságíró barátjával, a kinek 500 frtra volt szüksége, melyet a Péter aláírására meg is kapott nem tudom melyik bankból.

Annyi mindenesetre tény, hogy egy ügyes ember kezében egy amerikai nagybátya még mindig hatalmas eszköz, mert az emberek olyanok, mint a czinegek, ha jó mézes lépveszszókkal csalogtják — könnyen rásrállnak.

— erről a vallás- és közokt. ügyi miniszter úr ki fog értesíttetni; a mi pedig az óvoda ügyét illeti, annak segélyezését a miniszter úr kilitásba helyezvén, mindkét intézet érdekében a segély kértetni határozottatott.

Ezután olvastatott a pénztári jelentés. Van 3329 frt 29 kr. alapítványi s a többi folyó költségre szánt tőke. Összes vagyon 5178 frt 10 kr. Azonkívül Szentandrassy Lajos alapítványa: 9000 frt. — A kultuszminiszter, a pénzügyminiszter s a földmívelési miniszter ajánlatai is szépek. A kurmai óvoda felállítására, a lakosság iskolai kiadások által igen erősen igénybe lévén véve s alkalmas helyiség is hiányozván, lehetetlen. Az óvoda csakis államilag volna föllállítható. Az oda való izraeliták még felekezeti iskolának felállítására sem voltak rabirhatók, mert mint mondják, nincs helyiségük.

Majd a pénztárnok a befizetésekről tett jelentést, a mely örvendetes tudomásul vétetett, különösen azért, mert az egyesület iránti lekesülés hova-tovább, annál inkább terjed. A tagok névsorának leiratása elhatározatván, az igazg. választmányi ülés véget ért.

Fővárosi levél.

Budapest ápril 9-én.

A megyeházáról a „Fortuna“-ba, a „Fortuna“-ból a királyi tablára s a királyi tabláról a királyi kuriára futkosni: ez volt a hét munkája a nemzet legrosszabbul fizetett napszámósainak, a hírlapíróknak.

Izbégi zavargók, Batthyány-Rosenberg tiszaszlári pör, és országgyűlési képviselőt botozó utazahősök voltak a napirenden.

Félő, hogy manapság még oda fogunk jutni, hogy a törvényszéki tárgyalási tervek jobban fogják érdekelni az olvasó közönséget, mint akár a művészet hajlékai. Közlebb már a szerkesztőségek is fel fognak költözni mind a Fortuna-utazába, hogy melegebben kapják a véres törvényszéki tudósításokat.

Az izbégi zavargás egész tárgyalása nem volt valami érdekes. Csak az volt eredeti, mikor az ítélet kihirdetése után kérdezik az egyik elítélt aszszonytól, hogy felebbez-e? — az asszony nem felel a másodszori kérdésre sem. — „Felebbez-e?“ — kérdi az elnök újból. — „Nem tudom én“ — szól síró hangon — „hogy mi az, hogy jobb-e az vagy rosszabb?“ Végül azon tanácskoztak, hogy a bűnjelek gyanánt lefoglalt furkós botokkal mit csináljanak? Az államügyész elkérte magának: jó lesz majd az a — sajtóperekneki neki.

Egy malicziózus embertől azt hallottam, hogy Rosenberg Gyula a Schossberger-lány kihálósobabólított exférje a királyi tábla bíráit meg akarta vesztegetni, hogy — ítéljék el! — „Miért?“ — kérdeztem. — „Hát ha nem ítélik el, vége a nimbusznak.“ El is ítélték, hogy hat hónapig a börtönben gyászolja régi szerelmét.

Nagyobb feltűnést keltett azonban a királyi kuria ítélete a tiszaszlári pörben. Ugyancsak ez a malicziózus ur állítólag egy kuriai bírótól azt kérdezte: „Ugyan kérem, miért mondották ki maguk az ítéletben, hogy a hullacsempészet csakugyan megtörtént?“ — „Hát kérem, mit mondottunk volna? valamit csak kellett mondanunk. Mert ha csak mindig azt mondjuk mi is, a mit már a két alsóbb bíróság mondott, akkor azt mondják, hogy mi feleslegesek vagyunk és — elesünk.“

No így már aztán érthető a kuria ítélete.

A Hermann-Clair-Szemnecz-botrány kiszabadult egyik hőse most nyilatkozik a lapokban, hogy ők nem futottak a képviselők elől. Ebben tökéletesen igazuk van, szemtanuja voltam az egész jelenetnek s bizonyíthatom, hogy nem futottak. De bár futottak volna ki ez országból! Szemtanuja voltam, hogy Hermann mint ijedt meg a Szemnecz revolverétől, aztán Szemnecz a Hermann stiletjétől, aztán meg Olair a konstábertől; hanem az egész kompániában legeslegjobban meg volt ijedve az a szegény rendőrtisztviselő a belvárosi kapitányságnál, a ki elé vezette Szemneczet a rendőr, hogy vegye fel a jegyzőkönyvet.

Kétségbeesetten tiltakozott, hogy ő nem illetékes, hogy a hivatalos óra elmúlt, hogy ő csak privát diligenciából van a hivatalban s arca oly hosszúra nyúlt, mint az a jegyzőkönyv, melynek megírása őt fenyegette.

Indiscret.

Külfélék.

Az új honvédelmi miniszter — báró Fejérváry Kálmán. Megyénk köztudomásulag igen gazdag a szellemi tőkében. Jelesünk között nem egy lehetett volna már egyik vagy másik tárczának minisztere, csak akarnia kellett volna. Mint az E—s értesül, a felsége a király, báró Fejérváry államtitkár honvédelmi miniszterre való kinevezését már aláírta. A báró tudvalevőleg megyénkbeli.

Képviselőválasztási mozgalom. A tapolyi járásból azt írják, hogy élénk színezetet kezd nyerni. Dr. Glück, a kormányparti jelölt, személyesen jelent meg a választó kerületben s hogy pártja nem megvetendő, azt több oldalról jött értesítések alapján állíthatjuk. Eddig azon téves nézet volt elterjedve, hogy a tiszt. képviselőjelölthe a pór nép egyáltalán nem fog szavazni. Kurimán történt, hogy az arra utazó kat. tisztviselő, ki véletlenül némileg hason-

lit dr. G. L. urhoz, az ottani pórnap által a kocsiról lelkes óvációk között kiemeltetett a vendéglőbe bevittetett s csak nagynehezen sikerült neki az atyfiakat kapacitálni, hogy hazafias buzgalomuk vele szembe egészen téves lelkesülésen alapszik. Minden valószínűség szerint e kerületben élénk választási mozgalomra lehetünk elkészülve.

Kinevezés. Az úresedésben levő lemesi kir. járásbírói állomásra Mayer János, szviduiki aljárásbíró nevezetett ki.

Uj iskolátogató. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr dr. Fűzy Béla szolgabíró nevezte ki iskolátogatónak, e szerint most már megyénk minden szolgabírája bir e szép jogosultsággal.

Meghívó. A sárosmegyei ált. tanító-egylet alsó-tarcsai köre 1. hó 17-én Aboson, az iskola-helyiségben tartja az évi tavaszi közgyűlését. A gyűlés tárgyai: 1. Gyakorlati előadások. 2. Felolvasás. 3. Tisztújítás. 4. Indítványok.

A kir. tanfelügyelő elnöke alatt működő vegyes bizottság tagjai már minden jellegű iskolák tanítói számára megválasztottak és pedig: a megyei közg. bizottság által: Szinyey-Merzse Bertalan, Tahy Mihály és Dr. Krajzell Aurel; a kassai r. kath. egyházmegyei főhatóság részéről: Pletényi Endre apát és Hajtinger János esperes; az eperjesi g. kath. egyházmegyei főhatóság részéről: Szempák Ignác kanonok és Gerevics Agoston főgymn. tanár; az ágost. hitv. 6 sz. kir. városi főesperesség részéről Dr. Mosánszky Győző és Novák Mihály; ugyanazon felekezet Sáros-Zemplén megyei főesperessége részéről: Dessewffy Lajos és Novák Mihály; a mózes hitű kongressualisták részéről Dr. Munk Henrik és Dr. Propper Adolf; ugyane felekezet orthodox árnyalata részéről Ehrenfeld Sándor és Süssholz Lipót.

Az adófizetők figyelmébe. Az 1884. évi I. és II. osztályú kereseti, valamint e lázadó lajstromok az adófelügyelőségi számvevő által már felülvizsgáltattak és megállapítva, közszemlére leendő kitétel s a községi adókönyvekbe leendő előírás végett e hónap folyamán ki fognak adni. Figyelmeztetjük az adófizetőket, hogy felszólamlási jogukat idejében gyakorolják, nehogy későbbben elutasíttassanak.

Redőri hírek. A esendőség által a múlt hónapban letartóztatott kisebb lopásért: 1. katonai szökevény 1, igazolvány nélküli 1, súlyos testi sértésért 3 egyen; felszólítás folytán letartóztatások száma 17.

A nagypénteki délutáni istentiszteletre a hívők seregétől tödultak a nagytemplomba, mely zsufolásig megtelt. Megragadó volt a Széchenyi-kör vegyes dalkara által, a katonai zenekar közreműködése mellett előadott „Nagypénteki Kantaté” Jaskovics ur baritonja, Brauer Zsófia urhölgy szép tenorja s Kizák ur althangja emelkedett hangulatba ejtette az ajátos közönséget.

Betörés. A mészárszék alatti szatóeshelyiség egyikébe (Dirner) a tolvajlásról és betöréséről ismert Palencsar, nagypénteken a hajnali órákban betört. Ezen hosszúju urnak az a sajátságos szokása volt, hogy minden ünnepet megelőzőleg konyháját libákkal, zsiradékkal, sonkákkal, életneművel szokta volt ellátni, persze másnak éléskamarájából. Ez egyszer rajta kapták s a nagybőjti napot meg az ünnepeket a városi kapitányság börtönhelyiségében töltendi.

A kath. tanítók országos segély-alapja Apúspöki kar a múlt héten tanácskozást tartott a fővárosban a heregprimásnál. A tanácskozmány főtárgya volt a kath. tanítók országos segélyalapja

alapszabályainak végmegállapítása. A megajánlott 20.000 frtot bizonyos kules szerint maguk a megyés püspökök, oda érte a panonhegyi főapátot is, adják össze; kezelni fogja pedig közmegegyezés szerint az egri főkapitán. Utóbb a kaptalanok is növelni fogják adományaikkal ezen országos alapot, mely a 14.000 kath. tanító évi járulékaival fog növekedni.

Benczur Gyula ur, a magyar festészakadémia igazgatója Budapestről családostól Kassára érkezett édesanyja s rokonainak látogatására. Remek esete utóbb gf. Szapáry Géza fiúmei volt kormányzó életnagy állóképét örökölte fényes magyar díszben Most egy nemzetörtenelemi képen dolgozik a tud. akad. díszterme részére s mellékesen több kisebbben. Tanítványainak száma csak 10, minthogy elve középszerű tehetségekre nem vesztegetni drága idejét s az állam pénzét, haem maga után indulni képes művészeket nevelni a honnak és képezni egy műértő nemzedéket. Adj isten sikert e nemes törekvésnek!

Az első uszoraper. Az uszoratörvény életbeléptetése óta a napokban volt az első végtárgyalás uszoraperben a budapesti kir. büntető törvényszék előtt. A törvényszék tanácsban dr. Kéri Márk elnök, ügyész Bartók kir. alügyész volt. A vádlott Edeimann Mór, Sárosmegye dubini születésű 41 éves egyén. Foglalkozására nézve szabómester és uszorás. A törvényszék a tanuk vallomásaiból meggyőződött, hogy a szabó Edelmann egy veszedelmes uszorás s az ügyész indítványához képest elítélte az 1883. évi XXV. t. cz. § aba ütköző uszoravétség miatt egy havi fogságra s 100 frt pénzbírságra. Kimondta: a törvényszék azt is, hogy a váltóügylet semmisnek nyilvánítatik s az uszorás tartozik 14 frt 50 krt a panaszos Vasvári városi kézbesítőnek visszafizetni, mert annyival mulja felül a Vasvári által fizetett kamat a tényleg kapott tőkét. Az első „aldozat” (?) tehát megvolna. Vajha abban a sok szerencsétlen emberben, kik hasonló „griffek” karmai közt vérezenek, mennel többen találkoznának, kik a hasonló eseteket feljelenítve, magokon s a társadalmon segítenének. Mert kettőn áll ám a dolog!

Spanga csontjai az ötvösműkiállításán. Három vidéki atyafival valaki aprilist járatott. Az ötvösműkiállításba küldte őket megnézni a Spanga Pál csontjait. Be is jártak a termeket de az ott főlhalmozott tömördek kines egy csöppet sem érdekelte őket, mert ők csak a Spanga csontjait akarták látni. Midőn pedig meggyőződtek róla, hogy biz azt itt hiába keresik, bosszankodva távoztak.

A dohányzas haszna. Hepburn tudós a dohányzók vigasztalására a következőket írja: A nikotin hatása a fogakra kétségbevonhatlanul jótékony. A dohányfüst alkalikus mivolta neutralizálja a szájrégben kiválasztott savat; a nikotin antiszeptikus tulajdonsága megakadályozza a rothadást a netán létező borköréteg üregeiben. A dohányzók fogainak feketesége főként a dohányfüstben levő széntől származik. E szén épen antiszeptikus tulajdonságai miatt igen előnyös a fogakra nézve, annál inkább, mert épen azon helyeken rakódik le, hol borköréteg könnyebben képződik s melyek a fogkefe által meg nem közelíthetők. A füst a legkisebb mélyedésekbe s a fogkorona réseibe is behatol. Tisztítás által a fog-felületről ugyan eltávolítható, de akkor a fog-állag, a dentin impregnálva marad, s a nyoma el nem pusztítható. A dohány — akár mint narkotikus szer, akár közvetlen hatása által meg-támadott szervre — a fogfájdalmakat enyhíteni képes. épen ezen specifikus tulajdonságának köszönhetik; bagózó matrözök, hogy oly ritka náluk a fogfájás.

Az első magyar ált. biztosító társaság márcz 23-án tartotta Somssich Pál elnöke alatt évi reudes közgyűlését. Elnök miután jelentette, 29 részvényes 339 részvényt tett le, melyek 67 szavazatnak felelnek meg, a gyűlést megnyitotta, s a jegyzőkönyv hitelesítésére Szabó Béla és Kostyán Ferencz tagokat kérte fel. Az igazgatóság jelentése szerint a múlt évi üzleteredmény nem nevezhető kedvezőnek, mert a jégűzlet ez idén is jelentékeny veszteséggel járt. E folyton mutatózó veszteség ellensúlyozására megtörténtek a szükséges óvintézkedések s remélhető, hogy jövőre ez az üzletág is kedvező eredményt fog felmutatni. A társaság különféle tartalékai ez evben is folytonos és jelentékeny emelkedést mutatnak; a tűz és szállítmányi díjtartalék 1.780.563.69 frtot tesz, az életbiztosítási díjtartalék 9.274.114.61 frtot, a nyereségtartalék 1.501.952.23 frt, az árfoylam-külföldi számla 341.789.03 frt. A tisztviselők segély-és nyugdíjalapja a lefolyt év végével 417.428 frt 90 krra, a Lévy-alap 51.987 frt 78 krra emelkedett. Az évi tiszta nyeresemény 793.429 frt 21 kr; levonva ebből az alapszabályszerű járulékokat, marad 457.408 frt 50 kr. Erre nézve ajánlotta az igazgatóság, hogy 1 százalék közhasznú célokra fordíttassék, melyből 1978 frt 18 kr a Lévy-alap szaporítására, a többi pedig különféle jótékony egyesületek közt osztassék fel. Osztalékul minden egyes részvény után 152 frt s így összesen 456.000 frt fizetessék ki, a fennmaradó 1408 frt 50 kr pedig új számlára irattassék elő. A felügyelő s a matematikai bizottság jelentésének előterjesztése után a jelentések tudomásul vétettek, az igazgatóság javaslatai elfogattak s a kért felmentvény megadatott. A közhasznú célokra fordítandó összeg következőleg osztott fel: a) A gazdasági akadémiákon tanuló 9 ösztöndíjas növendék mindegyike kapott 400 frtot, b) az istvántelki iskolába járó két arva fiu mindegyikének 3 évi ösztöndíja 300 frt, c) az orsz. magyar iparkiallításra megszavaztatott 1000 frt, d) a Szt-István-szoborra 200 frt, e) a vörös-kereszt-egylet ez évi segélyilletménye 2000 frt, f) a kereskedelmi műszótára 200 forint, g) a magyar történelmi társulatnak 100 frt h) a pesti első bölcsőde-egyletnek 100 frt, i) a magyar gazdaszonyok orsz. egyletének 200 frt, j) a keresk. akadémiára 200 frt, k) a kolozsvári felsőbb kereskedelmi iskolának 100 frt l) az orsz. kisdédővő egyesületnek 50 frt m) a budapesti népoktatási körnek 50 frt, n) a pancsovai ev. ref. egyháznak 100 frt. Szóval az első magyar biztosító társulat az idén is valóban fejedelmi bőkezűségét tanusít köz- s jótékony célok iránt. Ezután az igazgatóság tagjaira adattak be szavazatok. Egyhangulag megválasztattak újból: Fuchs Rudolf, Hájós József, Harkányi Frigyes és Lévy Henrik. Végül a szelvények beváltása márcz 24-től kezdve elhatároztatván, a közgyűlés véget ért.

Kis lutri.

Április 5-én. Bécs: 20, 58, 62, 10, 72.
Április 9-én. Brunn: 72, 26, 32, 6, 17.

Felelős szerkesztő: Hedry Bertalan.

Kiadótulajdonos: Haitsh Lajos.

NEM HIVATALOS ROVAT.

Egy jó állapotban levő **zongora** 3-2
jutányos áron eladó. Közelebbi feltételek Nehrer Agoston ur kereskedésében.

12.000 fl.
sind gegen gebotene Garantie sofort aus zu leihen. Näheres in der Propinations-Kanzlei Eperies. 817 3-2

Hirdetés.
Van szerencsém a nagyérd. közönségnek tudomására hozni hogy **rőfös-, rövid- és divatárú kereskedésemet** e hó 1-től a legujabb és legfinomabb divatos cikkekkel berendeztem. Támaszkodva eddigi tanusított izlésemre, mellyel a nagyérdemű közönség tetszését megnyerni oly szerencsés valék, magamat és üzletemet mély pártfogásába ajánlom.
Azt bátran állíthatom, hogy a mostani vásárlásom alkalmával oly ruha-különlegességekre tettem szert, minők az itteni piacon nem találhatók. Legujabb (plisse eventuil) ruhákat párisi minták szerint készíttetek.
M. Schönfeld Hugó,
Eperjesen.

Kiadó szállás.
Benczur-háznál emeletes szállás kiadó. Bővebbet a 824. sz. 1 házmesternél.

Zur gfl. Beachtung.
Da ich meinem Courent-Modewaaren-Geschäfte,
Damen-Confection
beigelegt habe, erlaube mir das geerthe Publikum auf meine Nouveauté-s, mit streng solideste Bedienung aufmerksam zu machen.
Hochachtend
H. Reikovics

